

РОЗДІЛ 5. РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ
І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ
НА ОСНОВІ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
З РОЗРОБКОЮ МАТЕМАТИЧНИХ МЕТОДІВ
ЕКСПЕРТНО-СТАТИСТИЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ

THE THEORETICAL BASIS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT
OF THE REGION BASED ON INTENSIFICATION
OF INVESTMENT ACTIVITY WITH THE DEVELOPMENT
OF MATHEMATICAL METHODS OF EXPERT-STATISTICAL ASSESSMENT

У статті наведені принципи застосування математичних методів для наукового обґрунтування раціональних варіантів залучення інвестицій як одного з факторів сталого розвитку регіону. Інвестиційна привабливість регіону розглядається в координатах «інвестиційний потенціал – інвестиційний ризик». Виокремлено основні структурні елементи інвестиційного клімату регіону і взаємозв'язок з ними та розроблена система власних показників інвестиційної привабливості.

Ключові слова: інвестиційна привабливість регіону, інвестиційний потенціал, інвестиційний ризик, інвестиційний клімат, методи.

В статье приведены принципы применения математических методов для научного обоснования рациональных вариантов привлечения инвестиций, как одного из факторов устойчивого развития региона. Инвестиционная привлекательность региона рассматривается в координатах «инвестиционный потенциал – инве-

стиционный риск». Выделены основные структурные элементы инвестиционного климата региона и взаимосвязи с ними и разработана система собственных показателей инвестиционной привлекательности.

Ключевые слова: инвестиционная привлекательность региона, инвестиционный потенциал, инвестиционный риск, инвестиционный климат, методы.

The article presents the principles of using mathematical techniques for scientific substantiation of rational variants of attracting investments, as a factor of sustainable development of the region. Investment attractiveness of the region is discussed in the coordinates of the «investment potential and investment risk.» Main structural elements of the investment climate in the region and relationships with them and developed their own system of indicators of investment attractiveness.

Key words: investment attractiveness of the region, investment potential, investment risk, investment climate, methods.

УДК 332.14

Жученко А.М.

к.е.н, докторант кафедри менеджменту Черкаський державний технологічний університет

Постановка проблеми. Практична реалізація регіональної інвестиційної політики є однією зі складових стабілізації, підйому та сталого розвитку регіональної економіки. Необхідним етапом розробки такої політики є підготовка методичного інструментарію і конкретних рекомендацій для муніципальної та регіональної влади з діагностики інвестиційного клімату та формування територіальної інвестиційної стратегії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За останні десятиліття розроблено безліч наукових методів з оцінки інвестиційного клімату регіону як провідними зарубіжними експертами, так і вітчизняними науковцями-регіоналістами такими, як: Гордієнко В.П. [3], Іщук С.О. [4], Міщенко Д.А. [5], Петровська С.А. [6], Погорелова Т.В. [7], Савлук О. [8], Сакір-Молочко Н.В. [9] та ін.

Проведений аналіз даних методів і результатів їх застосування показав, що, не дивлячись на конкретні позитивні зрушення, досягнуті

за останні роки у вивченні і оцінці інвестиційної ситуації в регіонах, більшості даних розробках присутній ряд методологічних упущень, наслідком чого є недостовірність отриманих результатів.

Постановка завдання. Мета статті полягає у визначенні принципів застосування математичних методів для наукового обґрунтування раціональних варіантів залучення інвестицій, як фактор сталого розвитку регіону.

Виклад основного матеріалу дослідження. Складовим частинам процесу діагностики інвестиційного клімату притаманна стандартизована процедура збору і обробки регіональної інвестиційної привабливості, а також аналіз інвестиційного клімату, що включає стан нормативно-правової бази, формальних і неформальних процедур взаємодії інвесторів і влади.

При цьому повинні враховуватися наступні основні принципи:

1) комплексність оцінки, що забезпечує облік всіх її важливих складових;

2) системність оцінки, що обліковує взаємозв'язок базових показників і використання упорядкованої структури власних і інтегральних характеристик;

3) забезпечення максимальної репрезентативності показників для оцінки різних аспектів досліджуваного процесу;

4) достовірність вихідних даних при виборі базових показників;

5) найбільш повна адаптація системи використаних індикаторів до можливості існуючої статистичної звітності;

6) відповідність системи індикаторів задачам щорічного моніторингу та прогнозування економічного і соціального розвитку регіону;

7) сумісність загальноекономічних індикаторів з показниками, що відображають результати діяльності органів місцевого самоуправління із вирішення важливих економічних і соціальних проблем;

8) досягнення максимальної інформативності результатної оцінки з позицій прийняття адекватних рішень на будь-якому рівні державного управління.

Для виконання даного завдання розроблені методичні рекомендації з діагностики інвестиційного клімату регіону, одним з компонентів яких є перелік показників, що дозволяють оцінити основні елементи інвестиційного клімату. Це дозволяє підвищувати якість управлінських рішень, які направлені на покращення інвестиційного клімату, а також сприяти залученню приватних капіталів для регіонального розвитку.

Для визначення кількісної оцінки існуючої інвестиційної привабливості регіону повинен використовуватися деякий узагальнений показник, який формується безліччю, а точніше – безмежною кількістю власних факторів.

Задачею факторного аналізу є вибір серед них найбільш значних складових, які визначають інвестиційну привабливість регіону [1; 2; 3; 7; 10].

Оскільки поняття інвестиційної привабливості близько до очікуваної, прогнозованої ефективності інвестицій, для аналізу інвестиційної привабливості можливо застосувати підходи, які використовуються при аналізі «портфеля» інвестицій.

Математична модель формування оптимального портрета цінних паперів побудована на основі теоретико-ймовірної формалізації поняття дохідності та ризику.

Основна ідея даного підходу полягає в тому, що аналіз майбутніх доходів проводиться в координатах «дохідність-ризик». Майбутній дохід, принесений кожним фінансовим інструментом, розглядається, як випадкова перемінна, тобто доходи за окремими інвестиційними об'єктами випадково змінюються в деяких межах, а ризиком є їх відхилення від найбільш вірогідного очікуваного зна-

чення. Якщо деяким чином визначити по кожному інвестиційному об'єкту цілком визначену ймовірність надходження доходів, тоді можливо отримати розподіл ймовірностей отримання доходу по кожній альтернативі вкладених коштів.

Для спрощення вважають, що доходи за альтернативним інвестуванням розподіляються в межах норми. При моделюванні розподіляються показники, характеризуючи об'єм інвестицій і ризику, що дозволяє порівнювати між собою різні альтернативи розміщення капіталу. Задача з вибору найкращого варіанту інвестування при цьому однозначно розширюється при введенні функції відношення інвестора до ризику (функція користі).

Аналогічним чином багато дослідників [1–10], переходячи до аналізу інвестиційної привабливості, розглядають її в координатах «інвестиційний потенціал – інвестиційний ризик», де інвестиційний потенціал виступає деяким аналогом дохідності фінансового портфеля.

Картина в площині «ризик-потенціал», на наш погляд, найбільш інформативна. З одного боку, вона дозволяє оцінювати масштаби бізнесу, наскільки потенційно підготовлений регіон, а з іншого – наскільки ризиковано даний бізнес розгортати в регіоні.

Інвестиційний потенціал регіону являє собою сукупність об'єктивних економічних, соціальних і природньо-географічних властивостей регіону, маючи велике значення для привабливості інвестицій в основний капітал регіону, тобто за сприятливих умов забезпечувати високу ефективність залучених у регіоні інвестицій. Таким чином, інвестиційний потенціал є об'єктивною інтегральною макроекономічною характеристикою регіону, яка формується рядом економічних, соціальних, природньо-географічних та інших факторів.

Другим значним компонентом, що впливає на формування оцінки інвестиційної привабливості регіону – інвестиційний ризик. Величина інвестиційного ризику характеризує можливі втрати інвестицій та доходів від них. Для розгляду проблеми важливо знати, що в залежності від причин виникнення й можливостей ліквідації, необхідно виділяти два види або дві складові загального інвестиційного ризику:

– специфічний або комерційний інвестиційний ризик, який є різновидом підприємницького ризику, пов'язаного з інвестиційною діяльністю і викликаного специфічними для кожного інвестиційного проекту або окремого підприємства особливостями комерційної діяльності (наприклад, ризик втрати від незобов'язання партнерів, від невдалого маркетингу, від необґрунтованих технічних та технологічних рішень і т.п.). цей вид ризиків не має макроекономічної, регіональної або галузевої форми, а виявляється тільки в підприємницькій діяльності;

– неспецифічний або некомерційний інвестиційний ризик. Він обумовлений зовнішнім по відношенню до інвестора обставинами макроекономічного, регіонального або галузевого характеру (такими, наприклад, як корумпованість державного апарату, рівень злочинності, наслідки соціально-економічних і політичних регіональних конфліктів, екологічна безпека виробництва в галузі).

Макроекономічні, регіональні і галузеві інвестиційні ризики можуть бути тільки комерційними. Вони впливають однаково на ймовірні результати здійснення всіх інвестиційних проектів у даному регіоні. Тому кількісні значення таких ризиків обов'язково повинні враховуватися при державному регулюванні інвестиційних процесів і у розрахунках показників ефективності інвестиційних процесів. У подальшому нами буде використано тільки некомерційні ризики.

Таким чином, нами виокремлені основні структурні елементи інвестиційного клімату регіону і взаємозв'язок з ними, який показаний на рисунку 1.

Переходячи до вибору власних показників, що характеризують виділені вище складові інтегральної інвестиційної привабливості – потенціал та ризик, необхідно визначити критерії, якими вони повинні відповідати. Ці показники, на нашу думку, повинні відповідати наступним вимогам [5, с. 7]:

- не залежати від розміру та чисельності населення регіону;
- мати, як правило, кількісне вираження, що базується на об'єктивних даних державної статистики;
- відображати різні сторони соціально-економічного становища в регіоні;
- відображати не тільки статистичну ситуацію в регіоні, але і динаміку її розвитку;
- їх кількість не повинна бути надто велика, що дозволить отримати ефективну обробку існуючих даних.

Таким чином, обрані показники повинні рівномірно відображати обидві сторони інвестиційної привабливості регіону: інвестиційний потенціал (позитивні) і інвестиційний ризик (негативні). На даний момент існує декілька широко вико-

ристовуваних систем власних показників, які відрізняються повнотою відображення соціально-економічної ситуації в регіоні. Так, методика Гарвардської школи бізнесу (одна з найперших) включала оцінку наступних характеристик [11]:

- законодавчі умови для іноземних та вітчизняних інвесторів;
- можливість вивозу капіталу;
- стан національної валюти;
- політична ситуація в країні;
- рівень інфляції;
- можливість використання національного капіталу.

Найбільш відома в даний час методика журналу «Euromoney» вміщує дев'ять груп показників, за допомогою яких оцінюють [12]:

- ефективність економіки;
- рівень політичного ризику;
- нездатність до обслуговування боргу;
- кредитоспроможність;
- доступність банківського кредитування;
- доступність короткострокового фінансування;
- доступність довгострокового ссудного капіталу.

Як бачимо, протягом декількох десятиліть мало місце розвитку методичних підходів в напрямі обліку довгострокових фінансових ризиків, які в даний час складають основу відповідних методів оцінювання. Очевидно, для розвинутих країн з максимальним використанням їх потенціалу цього достатньо. У той же час економіку більшості розвиваючих країн характеризує великий потенціал (природний, інтелектуальний, виробничий і т.д.) і слабкий ступінь його використання, що і приваблює сюди інвестора.

Облік відповідного потенціалу визначило подальший розвиток методики оцінки інвестиційної привабливості.

Більш об'єктивною і повною системою власних показників, на нашу думку, є система власних показників інвестиційної привабливості і способи їх оцінки, що наведені в таблиці 1.

Але, не дивлячись на значне розширення системи власних показників, на наш погляд, при визначенні інвестиційного потенціалу і ризику необхідно враховувати:

- кліматичні умови;
- міграцію населення;
- наближення регіону до інфраструктурним центрам, а також до місць збройних конфліктів, країн та районів з нестабільною політичною ситуацією.

Звертаємо увагу на те, що наведені власні показники інвестиційного потенціалу і ризику не є еталонними. Теоретично число власних показників факторів інвестиційної привабливості регіону, які можна було б враховувати при розрахунку

Рис. 1. Основні структурні елементи інвестиційного клімату регіону

Показники інвестиційної привабливості регіону та способи їх оцінки

№ п/п	Назва власних показників	Одиниця виміру та джерела даних
А. Показники інвестиційного потенціалу регіону		
I. Показники виробничо-фінансового потенціалу		
1	Об'єм промислового виробництва	Об'єм продукції промисловості на душу населення регіону, Держстат
2	Темпи змін об'єму промислового виробництва	Річні темпи змін, виходячи з об'ємів в порівняних цінах, Держстат
3	Рівень розвитку малого підприємництва	Частка зайнятих на малих підприємствах в загальній чисельності економічної активності населення, Держстат
4	Частка збиткових підприємств	Питома вага підприємств та організацій, що закінчили рік із збитком, в загальній кількості підприємств та організацій, що впроваджують підприємницьку діяльність, Держстат
5	Сумарний об'єм внутрішніх інвестиційних ресурсів підприємств	Сума забезпечення грошовим покриттям (за середнім) амортизаційних відрахувань всіх підприємств і прибуток рентабельних підприємств (за розрахунком податків середньої частки) в розрахунку на душу населення регіону, Держстат
6	Об'єм роздрібного товарообороту	Об'єм роздрібного товарообороту на душу населення (з корегуванням на регіональних відмінностей у порівнянні роздрібних цін), Держстат
7	Експорт продукції в ближні та дальні зарубіжжя	Експорт з регіону в частці, на душу населення регіону, Держстат
II. Показники соціального потенціалу регіону		
8	Забезпечення населення житлом	Житло (в кв.м. загальної площі) на душу населення, Держстат
9	Забезпечення населення легковими автомобілями	Кількість легкових авто у володінні громадян на 1000 чол. населення, Держстат
10	Забезпечення регіону автомобільними дорогами з твердим покриттям	Загальна протяжність автодоріг на одиницю площі регіону та на душу населення регіону, визначаюча із застосуванням показника Єнгеля, Держстат
11	Об'єм платних послуг для населення	Вартісний об'єм платних послуг на душу населення, Держстат
12	Рівень життя населення регіону	Співвідношення середньодушових наявних ресурсів та величини прожиткового мінімуму, Держстат
III. Показник природньо-географічного потенціалу		
13	Об'єм природніх запасів нафти та газу (вуглеводородних ресурсів)	Об'єм природніх запасів нафти та газу, з врахуванням рентабельності розробки місця народження по показнику Є. Єнгеля
14	Наявність природніх запасів мінерально-сировинних ресурсів	Об'єм природніх запасів мінерально-сировинних ресурсів з розрахунку на одиницю показника Є. Єнгеля
15	Географічне положення регіону у відношенні до зовнішніх виходів країни	Бальна оцінка, що базується на об'єктивних природньо-географічних ознаках (діапазон коливання: 7–0 балів)
Б. Показники, що визначають регіональний рівень соціально-політичної і екологічної безпеки для інвесторів (рівень інвестиційних некомерційних ризиків в регіоні)		
16	Частка малозабезпеченого населення	Частка населення з грошовими доходами нижче прожиткового мінімуму, Держстат
17	Рівень злочинності	Комплексний показник, інтегруючий різних злочинів в розрахунку на 100 тис. населення
18	Рівень безробіття	Чисельність безробітних у% до чисельності економічно активного населення, Держстат
19	Рівень екологічного забруднення і дискомфортного клімату в регіоні	Комплексний показник, інтегруючий при екологічні характеристики за даними державної служби статистики (викиди забруднених стічних вод і т.д.) та одну бальну кліматичну характеристику, Держстат в основному
20	Відношення населення регіону до процесів формування ринкової економіки	Різниця між частками (у %) голосів, відданих в регіоні на останніх парламентських виборах за списки кандидатів (або президентських виборах – за кандидатів), що лобіюють реформування економіки, та проти них
21	Рівень конфліктності трудових відносин	Частка, що брали участь в страйках в загальній чисельності робітників підприємства, Держстат

Джерело: складено автором

інтегрального показника, є безкінечним [7, с. 252]. Наприклад, достатньо вказати на те, що навіть такий фактор, як рівень захворюваності на ВІЧ, теж впливає якоюсь мірою на існуючу і перспективну інвестиційну привабливість регіону і, як наслідок, на інвестиційну активність. Але на основі застосування ряду положень теорії систем, а саме: принципів необхідного різноманіття елементів системи, мінімальної достатності і цільової орієнтації цих елементів, вдається суттєво обмежувати кількість власних показників факторіальних ознак порівняно невеликим колом інвестиційно-значущих показників [1, с. 152].

Відбір більшості факторів здійснюється головним чином на основі якісного аналізу. У результаті, в число власних факторів включені різні соціальні, політичні, екологічні та природньо-ресурсні характеристики регіону, наприклад, темпи промислового виробництва, забезпечення регіону автошляхами з твердим покриттям, рівень життя населення регіону, рівень конфліктності трудових відносин у регіоні, ставлення населення до органів влади і процесам формування ринкової економіки, рівень екологічної забрудненості, наявність природних запасів мінерально-сировинних ресурсів і т.п. Необхідність обліку всіх цих характеристик пояснюється для інвесторів.

У ході здійснення процедур відбору факторів відмічене одне важливе методологічне положення. Воно декларує те, що склад інвестиційно-значущих показників для визначення інтегральної інвестиційної привабливості регіонів не може залишатися незмінним і повинен частково змінюватися в залежності від особливостей кожного етапу розвитку вітчизняної економіки.

У багатьох методиках [3–9] при визначенні якості інвестиційного клімату регіонів перевага надається бальним, переважно експертним, оцінкам кожного з врахованих факторів. Але, як показує практика, експертні бальні оцінки суб'єктивні і звичайно звужують реальний розкид регіональних характеристик: експерти інстинктивно «тягнуться» до середини заданої шкали і остерегаються крайніх оцінок.

Таку особливість експертних оцінок можливо в значному ступені виключити, якщо використовувати метод парних порівнянь з наступною обробкою отриманих результатів. Оскільки в даному методі всі розглянуті об'єкти порівнюються тільки попарно і штучне усереднення оцінок виключається.

Другий метод, що отримав широке розповсюдження – статистичні бальні оцінки. Він часто застосовується з використанням приведення числових значень статистичних показників до бальних оцінок по будь якій шкалі і також не може у повній мірі відобразити ступінь диференціації статистичних показників по регіонах через неминуче обмеження числа застосованих інтервалів

«розбиття» даних або попередньо завданого діапазону бальних оцінок. За змістом, два методи ігнорують реальний розкид відповідних фактичних, не залежних від волі і симпатій авторів, характеристик.

Тому і в якості числових характеристик власних показників інвестиційної привабливості регіонів доцільно прийняти (в будь яких випадках, коли це можливо) дані державної статистики або похідні від них. При цьому необхідно забезпечити перевагу вітчизняним даним державної статистики в загальному масиві використаних даних.

Інтегральні рівні інвестиційної привабливості регіонів є відносними показниками, а отже, не повинні залежати від чисельності населення або розмірів території регіону. Тому всі власні показники інвестиційної привабливості включають у розрахунок інтегральні значення з одиницями виміру, вираженими відносними величинами – особами, частками, темповими і тільки у деяких випадках, у вигляді виключення, – бальними оцінками. При цьому для підвищення об'єктивності власних показників необхідно максимально виключити їх бальну оцінку. Так, наприклад, при визначенні значення показника, що враховує географічне положення регіону, замість бальної оцінки можна ввести оцінку відстані до інфраструктурних центрів, кліматичні умови оцінювати інтегральною характеристикою, що включає середню температуру січня місяця, кількість опадів, термін опалювального сезону, міграцію оцінювати за питомою характеристикою.

Звісно, для деяких ознак, що не піддаються статистичному виміру, застосування експертних оцінок є вимушеною необхідністю. Але таких ознак повинно бути небагато і вони не повинні відігравати важливу роль [7, с. 253].

Як показує практика, експертні оцінки значною мірою несуть суб'єктивний характер і звичайно викривляють реальний розкид регіональних характеристик. Крім того, оцінки вітчизняних дослідників часто підлягають недовірі і критиці з боку зарубіжних спеціалістів, а оцінки західних інвестиційних компаній можуть бути не достатньо точними через незнання ними особливостей української дійсності і обставин на місцях. Загальним недоліком існуючих методів є також їх традиційна орієнтація на вподобання іноземних інвесторів, хоча іноземні інвестиції не є визначальними в національній економіці.

Тому в даний час особливої актуальності набуває вироблення діючої та цілісної методики визначення кількісного рівня інвестиційної привабливості регіону з урахуванням інтересів вітчизняних інвесторів. Таких методів, які могли б слугувати інструментом як при формуванні регіональної інвестиційної програми структурними підрозді-

лами адміністрації області, так і при плануванні інвестиційної діяльності приватними інвесторами.

Висновки. За програмно-цільового управління стійким розвитком регіону застосовується тільки експертна оцінка інвестиційного клімату. Дане оцінювання є неефективним, тому для управлінських рішень потрібно залучати математичні методи, що дозволяють отримати кількісні характеристики інвестиційних потенціалів і ризиків та на їх основі механізму структуризації інвестиційних ресурсів у рамках субрегіональних утворень. З метою раціоналізації інвестиційних процесів у регіоні постає необхідність у застосуванні адекватної структури моделі з виділенням основних компонентів інвестиційного клімату регіону, зв'язку між ними і комплексом показників потенціалу і ризику. За таких умов власні показники повинні бути зорієнтовані на особливості соціального та економічного розвитку регіону з урахуванням його діючої та перспективної інвестиційної привабливості.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Вайсман Е.Я. Механізм залучення інвестицій в економіку регіону на основі державно-приватного партнерства / Е.Я. Вайсман // Інвестиції: практика та досвід. – 2014. – № 6. – С. 149–154.
2. Вознюк М.А. Організаційно-інституційні умови інвестиційно-інноваційної діяльності в регіоні / М.А. Вознюк // Регіональна економіка. – 2013. – № 1. – С. 43–51.
3. Гордієнко В.П. Науково-методичні підходи до оцінки інвестиційної безпеки регіону / В.П. Гордієнко // Інвестиції: практика та досвід. – 2013. – № 19. – С. 11–15.
4. Іщук С.О. Інвестиції в основний капітал реального сектора економіки: міжрегіональні асиметрії / С.О. Іщук // Регіональна економіка. – 2013. – № 1. – С. 35–43.
5. Міщенко Д.А. Оцінка сучасного стану інвестиційної активності у регіоні та шляхи її підвищення / Д.А. Міщенко // Інвестиції: практика та досвід. – 2014. – № 23. – С. 6–10.
6. Петровська С.А. Оцінка інвестиційної привабливості регіону: методичний аспект / С.А. Петровська // Механізм регулювання економіки. – 2013. – № 2. – С. 113–126.
7. Погорелова Т.В. Аналіз інвестиційної привабливості регіонів України за допомогою статистичних методів / Т.В. Погорелова, Г.Ю. Микитишина // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. праць. Вип.53 (2) / гол. ред М.І. Зверяков. – Одеса: ОНЕУ, 2013. – С. 251–259.
8. Савлук О. Оцінка інвестиційної привабливості регіонів України / О. Савлук // Вісник Київського нац. торговельно-економічного університету. – 2013. – № 5. – С. 31–44.
9. Сакір-Молочко Н.В. Аналіз рівня інвестиційної привабливості регіону / Н.В. Сакір-Молочко // Інвестиції: практика та досвід. – 2014. – № 6. – С. 24–27.
10. Тінтулов Ю.В. Поняття інвестицій, інвестиційних процесів й інвестиційного потенціалу у регіональній соціально-економічній системі / Ю.В. Тінтулов // Інвестиції: практика та досвід. – 2014. – № 12. – С. 29–34.
11. Stobaugh R. How to Analyze Foreign Investment Climates / R. Stobaugh. – Harvard Business Review, September – October, 1969. – 374 p.
12. Euromoney, Country Risk Methodology // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.euromoney.com/Article/2773899/EuromoneyCountry-Risk-Methodology.htm>

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ RESEARCH METHODOLOGY REGIONAL DEVELOPMENT

У статті проведено систематизацію та вдосконалення методології дослідження регіонального розвитку; визначено основні етапи розвитку регіональних економічних досліджень; надано характеристику загальних методологічних підходів до проведення регіональних економічних досліджень; обґрунтовано методологічний підхід до управління регіональним розвитком.

Ключові слова: регіон, регіональна економіка, регіональний розвиток, регіональне управління, методологія регіональних досліджень.

В статті проведена систематизація і удосконалення методології дослідження регіонального розвитку; визначено основні етапи розвитку регіональних економічних досліджень; дана характеристика загальних методологічних

підходів к проведенню регіональних економічних досліджень; обґрунтовано методологічний підхід к управленню регіональним розвитком.

Ключевые слова: регион, региональная экономика, региональное развитие, региональное управление, методология региональных исследований.

In the article the systematization and improvement of the methodology of the study of regional development; identifies the main stages in the development of regional economic research; the characteristic of the General methodological approaches to conducting regional economic research; justifies a methodological approach to the management of regional development.

Key words: region, regional economy, regional development, regional management, methodology of regional studies.

УДК 332.122.01

Приходченко Т.А.

к.е.н., доцент,
докторант кафедри регіоналістики
і туризму
Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана